

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลลูกหนี้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

แบบสอบถามรายละเอียดของลูกค้า

กรุณากรอกขนาดใน ☐ ที่ท่านเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของลูกค้า
กรุณากรอกข้อความในช่องว่าง _____ ที่ตรงกับความเป็นจริงของลูกค้า
กรอกรายละเอียดเมื่อวันที่ _____

คำตอบได้จากแฟ้มรายชื่อลูกค้าที่ถูกจัดจากเลขที่บัญชีได้มาเป็นอย่างดี

คำถามมี 19 ข้อ

1. ผู้กู้เป็นลูกหนี้บัญชีเลขที่ (Customer Number) _____ และเป็น บุคคลธรรมดา นิติบุคคล
 2. ผู้กู้ มีประเภทบัญชีเงินกู้ (Loan Type) จำนวน _____ ประเภทบัญชี
 3. อายุของผู้กู้ หรือ ของผู้มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคล อายุกี่ปี?
(ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคล และมีผู้มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคลหลายคน ขอให้ท่านเลือกคนที่ท่านเห็นว่ามีความมากที่สุดเพียงคนเดียว แล้วใช้ข้อมูลของคนนี้ มาเป็นคำตอบในข้อนี้และข้อต่อไป ที่ถามเกี่ยวกับตัวผู้กู้ หรือผู้มีอำนาจดำเนินการแทน)
- ตอบ อายุ _____ ปี
4. การศึกษาของผู้กู้ หรือ ผู้มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคล
 - ไม่ได้ศึกษาในระบบการศึกษา
 - ศึกษาจนได้รับวุฒิ _____
 - อื่นๆ (ศึกษาอะไร? ใช้เวลากี่ปี?) _____
 5. ก่อนที่ผู้กู้ จะได้รับเงินกู้จากบริษัทนี้ ผู้กู้เคยมีประสบการณ์ใช้สินเชื่อของธนาคาร, บริษัทเงินทุนฯ, หรือสถาบันการเงินในระบบ มาก่อนแล้ว นานประมาณ _____ ปี

6. ผู้กู้ มีประเภทบัญชีเงินกู้ (Loan Type) กับบริษัท ดังนี้ (ตอบเกิน 1 ประเภทได้)

- เงิน A เป็นเงินกู้ที่เบิกเงินกู้โดยใช้ตัวเงินหมุนเวียน
- เงิน B เป็นเงินกู้ที่มีเงื่อนไขการเบิกเงินกู้ครั้งเดียว หรือทยอยเบิก และมีเงื่อนไขการผ่อนชำระคืน
- เงิน C เป็นเงินกู้อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

7. รายละเอียด เงินกู้ ของผู้กู้ ตามประเภทบัญชีเงินกู้ ที่เลือกได้ตามข้อ 6.

7.1 เมื่อผู้กู้เริ่มเข้ามาติดต่อขอกู้เงิน (ก่อนที่จะมีการวิเคราะห์คำขอเงิน) ผู้กู้มีความประสงค์จะขอู้ เป็นจำนวน เงินรวม _____ บาท โดยมีวัตถุประสงค์กู้เงิน เพื่อ ใช้ในการดำเนินธุรกิจให้มีรายได้ ใช้ในการบริโภค / ส่วนบุคคล

7.2 เมื่อบริษัทวิเคราะห์คำขอแล้ว บริษัทได้อนุมัติให้กู้ ตามประเภทบัญชีเงินกู้ (ตามข้อ 6.) จำนวนดังนี้

- เงิน A จำนวนเงินรวม _____ บาท ณ วันสิ้นเดือน ที่ผ่านมามีเงินนี้ มีภาระหนี้เงินต้น(Out Standing) _____ บาท มีภาระดอกเบี้ย _____ บาท
- เงิน B จำนวนเงินรวม _____ บาท ณ วันสิ้นเดือน ที่ผ่านมามีเงินนี้ มีภาระหนี้เงินต้น(Out Standing) _____ บาท มีภาระดอกเบี้ย _____ บาท
- เงิน C จำนวนเงินรวม _____ บาท ณ วันสิ้นเดือน ที่ผ่านมามีเงินนี้ มีภาระหนี้เงินต้น(Out Standing) _____ บาท มีภาระดอกเบี้ย _____ บาท

8. หลักประกันเงินกู้ (ตามข้อ 7.2) คือ (ตอบเกิน 1 อย่างได้)

- บุคคล หรือ นิติบุคคล
- อสังหาริมทรัพย์ มูลค่าราคาประเมิน _____ บาท
- อื่นๆ(โปรดระบุ ประเภท,ราคาประเมินเท่าไร?) _____ บาท

9. เมื่อบริษัทรับคำขอเงิน ของผู้กู้ มาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ ได้พยากรณ์รายได้ของผู้กู้ (หลังจากที่รับเงินกู้ไปทำตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งแล้ว) ว่ามีรายได้รวมทุกประเภท เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ _____ บาท

10. รายละเอียดของประเภทบัญชีวงเงินกู้ (ตามข้อ 7.2 ถ้าผู้กู้มีวงเงินกู้มากกว่า 1 ประเภทบัญชี ขอให้เลือกประเภทบัญชีที่มีวงเงินมากที่สุด มาตรฐานคำถามในข้อนี้ ถ้าวงเงินเท่ากัน ก็ขอให้เลือกประเภทบัญชีที่มีอายุสัญญาานานที่สุด มาตรฐานในข้อนี้)

10.1 ประเภทบัญชีวงเงินกู้ ที่เลือกจากข้อ 7.2 มีวงเงินรวม _____ บาท

10.2 ผู้กู้ทำสัญญาเงินกู้เมื่อวันที่ _____ เดือน _____ พค. _____

10.3 สัญญาเงินกู้ มีอายุ _____ เดือน

10.4 ข้อตกลงการชำระหนี้คั้น ดังนี้

ชำระดอกเบี้ยทุกเดือน หนี้เงินต้นจำนวนตามหน้าตัวเงิน จะชำระคืนหรือใช้ต่อก็ได้

ผ่อนชำระเป็นงวดๆ เวลางวดละ _____ เดือน เงินชำระงวดละ _____ บาท

(การผ่อนชำระเป็นงวดๆ แล้วแต่ตกลงกันว่า จะกำหนดเวลา 1 งวด จะเท่ากับ 1 เดือน, หรือ 3 เดือน, หรือ 6 เดือน ฯ ก็ได้)

ชำระดอกเบี้ยทุกเดือน ชำระคืนเงินต้นโดยมีเงื่อนไขในการปลอดจำนองหลักประกัน

10.5 เบิกเงินกู้ครั้งแรก ในวันทำสัญญาเงินกู้เงินใช้หรือไม่? ใช่ ไม่ใช่

ถ้าตอบ ไม่ใช่ ผู้กู้เบิกเงินกู้ครั้งแรกเมื่อวันที่ _____ เดือน _____ พค. _____

10.6 ผู้กู้ ค้างชำระดอกเบี้ย หรือไม่? ไม่ค้างชำระ ค้างชำระดอกเบี้ยนาน _____ งวด

ถ้าผู้กู้เป็นเงินกู้เข้าซื้อ ผู้กู้ค้างชำระค้างงวด หรือไม่? ไม่ค้าง ค้างชำระนาน _____ งวด

คำตอบในข้อ 11 - 14 คำตอบที่เป็นจำนวน เป็นจำนวนโดยประมาณเท่านั้น ขอความกรุณาท่านประมาณจากข้อมูลที่ท่านได้รับจากลูกค้า หรือจากการที่ท่านได้สำรวจเช็คตนเอง ล่าสุด

11. ประสบการณ์ของผู้กู้ (ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)

ถ้าประกอบธุรกิจ ธุรกิจที่ขอใช้เงินกู้ ทำมานาน _____ เดือน และในสภาพปัจจุบันนี้ ผู้กู้
อยู่ในภาวะ มีรายได้จากธุรกิจเฉลี่ยประมาณเดือนละ _____ บาท

ธุรกิจเลิกดำเนินกิจการแล้ว

ถ้ามีรายได้รวมทุกประเภทเป็นรายเดือน งานที่ก่อให้เกิดรายได้ ทำมานาน _____ เดือน และในสภาพ
ปัจจุบันนี้ ผู้กู้ อยู่ในภาวะ มีรายได้รวมเป็นรายเดือนประมาณเดือนละ _____ บาท

ลูกหนี้พิการ ไร้ความสามารถ หรือเสียชีวิตแล้ว

12. ผู้กู้ มีลูกหนี้การค้า และ/หรือ ลูกหนี้อื่นๆ ที่ผู้กู้ยังเรียกเก็บไม่ได้ มีหรือไม่ ?

ไม่มีลูกหนี้

มีลูกหนี้ รวมมูลหนี้จำนวนประมาณ _____ บาท

13. ผู้กู้ มีสต็อกสินค้า, อสังหาริมทรัพย์ (อาจจะเป็นหลักประกันก็ได้) และ/หรือ ทรัพย์สินอื่นๆ รอการขายอยู่หรือไม่?

ไม่มี

มี รวมมูลค่ารอการขายประมาณ _____ บาท

14. ปัจจุบัน ผู้กู้ เป็นหนี้สถาบันการเงินในระบบ (เช่น ธนาคาร, บริษัทเงินทุนฯ, บริษัทสินเชื่อ, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, บริษัทประกันฯ) อยู่ _____ แห่ง (ตัวอย่าง : ใช้สินเชื่อธนาคารเดียวกัน แต่ 2 สาขา และเป็นลูกค้าสินเชื่อของบริษัทด้วย ถือว่าผู้กู้เป็นหนี้ สถาบันการเงินในระบบรวม 3 แห่ง)

15. ปัจจุบัน ผู้กู้ หรือ ผู้มีอำนาจดำเนินการแทนฯ ยังคงอยู่ร่วมกับคู่สมรสเดิมหรือไม่?

อยู่กับคนเดิม หย่าร้างแล้ว/อยู่คนเดียว/ หรืออยู่กับคนใหม่

ขณะทำสัญญาฯ ยังมิได้สมรส ปัจจุบันมีคู่สมรสอยู่ด้วย

16. ผู้กู้ ใช้เงินกู้ ตรงตามวัตถุประสงค์ และตรงตามเงื่อนไขการเบิกใช้เงินกู้หรือไม่? (ตัวอย่าง 1. ขอเงินเพื่อการบริโภคเพื่อซื้อบ้าน ต้องเพื่ออยู่อาศัย แต่ไม่ได้อยู่อาศัย หรือปิดไว้รอขาย หรือให้เช่า เช่นนี้ถือว่าผิดวัตถุประสงค์ ตัวอย่าง 2. กู้ซื้อรถยนต์เพื่อต้องใช้ แต่กลับนำไปขาย เช่นนี้ถือว่าผิดวัตถุประสงค์ ตัวอย่าง 3. กู้เงินแทนผู้อื่น หรือผู้อื่นยืมชื่อผู้กู้เงิน เช่นนี้ถือว่าผิดวัตถุประสงค์ ตัวอย่าง 4. ขอกู้สร้างคอนโดมิเนียม มูลค่าโครงการรวม 100.- ล้านบาท บริษัทอนุมัติเงินกู้ 50.- ล้าน เจ้าของโครงการออกเงิน 50 ล้าน เงินใช้จ่ายค่าแรงงานก่อสร้างคนละ 50 % ตามผลงานก่อสร้างที่ได้ แต่เมื่อผลงานของโครงการเบิกจ่ายเงินไปแล้ว 70 % ส่วนเงินที่จะจ่ายค่าแรงงานในงวดต่อไป ผู้กู้ไม่มีเงินจ่ายสมทบ ทำให้โครงการหยุดชะงัก เช่นนี้ ถือว่า ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอู้ แต่ไม่ตรงตามเงื่อนไขการเบิกใช้เงินกู้)

ตรงตามวัตถุประสงค์และตรงตามเงื่อนไข

ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอู้ แต่ไม่ตรงตามเงื่อนไขการเบิกใช้เงินกู้

ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอู้

17. ผู้กู้ เคยถูกฟ้องศาลดำเนินคดี ทางแพ่ง หรือทางอาญา จนตกเป็นจำเลย หรือไม่?

ไม่เคย

เคยถูกดำเนินคดี

18. ผู้กู้ มีภาระหนี้สินภายนอกสถาบันการเงิน หรือไม่? มี ไม่มี

19. ลักษณะการประกอบอาชีพของผู้กู้ ทำอาชีพหรือทำธุรกิจเดียว ทำหลายอาชีพหรือทำหลายธุรกิจ

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ข

หลักเกณฑ์ในการจัดชั้นหนี้ของสถาบันการเงิน

ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

**หลักเกณฑ์การระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ รายได้ การจัดชั้นลูกหนี้
การกันเงินสำรองสำหรับลูกหนี้จัดชั้น และมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง**

1. ลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงิน

ให้สถาบันการเงินพิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ การจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรองฯ สำหรับลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงิน

ลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงิน หมายถึงรวมถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินเกินกว่า 3 เดือนนับจากวันครบกำหนด หรือลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินไม่ถึง 3 เดือนแต่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับความสามารถในการชำระคืนต้นเงินหรือดอกเบี้ยนอกจากนั้น ยังหมายถึงลูกหนี้ที่มีการต่ออายุสัญญา ลูกหนี้ที่ทบดอกเบี้ยเป็นต้นเงิน หรือลูกหนี้ที่ได้ปรับปรุงกำหนดการชำระหนี้ใหม่โดยไม่สามารถแสดงการวิเคราะห์ห้อย่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้

วันที่ใช้บังคับ : งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541

2. การระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้

ให้สถาบันการเงินระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ตามเกณฑ์สิทธิ(Accrual Basis) สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน นับจากวันที่ครบกำหนดชำระและต้องบันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่ได้บันทึกบัญชีเป็นรายได้แล้วนั้นออกจากบัญชีด้วยสำหรับการบันทึกรายได้ดอกเบี้ยรับหลังจากนั้นถือปฏิบัติตามเกณฑ์เงินสด(Cash Basis)

วันที่ใช้บังคับ : 1 มกราคม 2542 สำหรับการระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้

1 มกราคม 2543 สำหรับการบันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่ได้บันทึกเป็นรายได้ไว้แล้ว

สำหรับดอกเบี้ยค้างรับของลูกหนี้ข้างต้นในจำนวนที่บันทึกบัญชีเป็นรายได้ไว้แล้วก่อนวันที่ 1 มกราคม 2543 และยังมีได้บันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับดังกล่าวให้สถาบันการเงินนับรวมดอกเบี้ยค้างรับดังกล่าวเข้ากับต้นเงินเพื่อการจัดชั้นและกันเงินสำรองฯ ตามคุณภาพของลูกหนี้เมื่อเข้าเกณฑ์การจัดชั้นที่กำหนด

3. เกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้

ในการจัดชั้นลูกหนี้และภาระผูกพันทั้งในและนอกงบดุลตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประกาศกำหนดในเบื้องต้น ให้พิจารณาจากคุณภาพของลูกหนี้เป็นหลัก โดยการวิเคราะห์โครงการและความเป็นไปได้ทางธุรกิจของลูกหนี้ การวิเคราะห์หั่งบการเงิน กระแสเงินสดและความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ตามกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาของการค้างชำระที่เป็นเกณฑ์ในการจัดชั้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับตามคุณภาพของลูกหนี้ ประกอบด้วย ลูกหนี้ปกติ ลูกหนี้ที่กล่าวถึงพิเศษ ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย และลูกหนี้จัดชั้นสูญ ดังนี้

3.1 ลูกหนี้ปกติ : หมายถึงลูกหนี้ที่ไม่ผิคนัดชำระหนี้ และไม่มีสัญญาณใดๆ แสดงว่า จะมีการผิคนัดชำระหนี้อื่นจะเป็นเหตุให้สถาบันการเงินได้รับความเสียหาย ได้แก่ ลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินไม่เกิน 1 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

3.2 ลูกหนี้ที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ : หมายถึงลูกหนี้ที่ไม่มีสัญญาณว่าจะเกิดความเสียหายแต่มีฐานะหรือผลการดำเนินงานอ่อนลง ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขในเวลาอันควร จะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้อ่อนลงไปอีก จนไม่สามารถชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินได้ตามกำหนด ได้แก่ ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

3.3 ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน : หมายถึงลูกหนี้ที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหากปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนไม่มีการแก้ไข หรือแหล่งที่มาหลักของการชำระหนี้อาจไม่เพียงพอเนื่องจากความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้มีความไม่แน่นอน สถาบันการเงินจำเป็นต้องใช้แหล่งที่มาอื่น หรือหลักประกันในการชำระหนี้ ได้แก่ ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ย หรือต้นเงินไม่เกิน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

3.4 ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย : หมายถึง ลูกหนี้ที่มีคุณภาพด้อยกว่าลูกหนี้ชั้นต่ำกว่ามาตรฐานหรือคาดว่าจะไม่สามารถเรียกให้ลูกหนี้ชำระคืนได้ครบถ้วน ได้แก่ ลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระ

3.5 ลูกหนี้จัดชั้นสูญ : หมายถึงลูกหนี้ที่ไม่มีความสามารถชำระหนี้ได้โดยสิ้นเชิง หรือลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สถาบันการเงินมีเหตุผลสมควรจะจัดชั้นลูกหนี้โดยก่อนคล้ายกว่าเกณฑ์ระยะเวลาการค้างชำระดังกล่าว จะต้องจัดทำเอกสารหลักฐานแสดงเหตุผลประกอบการพิจารณาการจัดชั้นให้ชัดเจน และพร้อมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบได้ทุกขณะ

วันที่ใช้บังคับ : งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541

4. การกันเงินสำรองสำหรับลูกหนี้ที่จัดชั้น

ในการกันเงินสำรองฯ สำหรับความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น สถาบันการเงินต้องแสดงเป็นรายการหักจากรายการสินทรัพย์ (Contra asset Account) ในงบดุลและเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามอัตราดังนี้

ลูกหนี้ที่จัดชั้น	อัตรากันเงินสำรอง(ร้อยละ)
ลูกหนี้ปกติ	1
ลูกหนี้ที่กล่าวถึงเป็นพิเศษ	2
ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	20
ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ	50
ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	100 หรือตัดออกจากบัญชี

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดอัตรากันเงินสำรองฯ เป็นอย่างอื่นได้

วันที่ใช้บังคับ :-ภายในงวดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541 ให้กันเงินสำรองฯ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรองฯ

-ภายในงวดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ให้กันเงินสำรองฯ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรองฯ

-ภายในงวดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542 ให้กันเงินสำรองฯ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรองฯ

-ภายในงวดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2543 ให้กันเงินสำรองฯ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรองฯ

-ภายในงวดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 ให้กันเงินสำรองฯ ให้ครบถ้วน

ในกรณีที่สถาบันการเงินได้กันเงินสำรองฯ ไว้แล้วมากกว่าจำนวนเงินที่ต้องทยอยกันเงินสำรองฯ ในแต่ละงวด สถาบันการเงินจะต้องคงจำนวนเงินกันสำรองฯ ดังกล่าวไว้ในบัญชีต่อไปจนกว่าจะกันเงินสำรองฯ ได้ครบถ้วน

5. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในกรณีที่สถาบันการเงินยินยอมผ่อนปรนให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหาฐานะการเงินจะต้องประเมินสภาพที่แท้จริงของลูกหนี้และเงื่อนไขใหม่ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะต้องมีรายละเอียดและการวิเคราะห์อย่างเพียงพอ โดยจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานและพร้อมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบได้ทุกขณะ

การทำความเข้าใจกับลูกหนี้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้ จะต้องสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยอาจมีการขยายระยะเวลาชำระหนี้ หรือลดดอกเบี้ยหรือต้นเงิน และอาจมีหลักประกันเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ธนาคารแห่งประเทศไทย จะกำหนดหลักเกณฑ์โดยเฉพาะ สำหรับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยหลักการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะต้องมีการกันเงินสำรองฯ ในอัตราร้อยละ 100 สำหรับความเสียหายทั้งหมดที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หรือตัดบัญชีส่วนสูญเสีย ส่วนยอดหนี้ที่เหลือจะถือได้ว่าเป็นลูกหนี้ปกติ ก็ต่อเมื่อได้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขในการชำระหนี้ตามสัญญาใหม่หลังจากตกลงปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว

วันที่ใช้บังคับ : งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541

6. การสอบทานเงินให้สินเชื่อ

สถาบันการเงินจะต้องสอบทานคุณภาพของเงินที่ให้สินเชื่อทั้งสิ้น ได้แก่ เงินให้กู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชีลูกหนี้ และการให้เครดิตรูปอื่น รวมทั้งภาระผูกพันทั้งในและนอกงบดุล โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง และดำเนินการโดยอิสระแยกต่างหากจากกระบวนการให้สินเชื่อ ในกรณีที่ลูกหนี้มีหนี้หลายประเภทและหนี้แต่ละประเภทอยู่ในเกณฑ์จัดชั้นที่ต่างกัน หนี้ทุกประเภทของหนี้รายนั้น จะต้องนำมาจัดชั้นเดียวกันในระดับคุณภาพที่ต่ำสุดของลูกหนี้รายนั้น ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุผลหรือมีหลักฐานชัดเจนว่าหนี้บางประเภทจะสามารถได้รับชำระอย่างแน่นอน โดยต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาให้ชัดเจน

สถาบันการเงินจะต้องสอบทานเงินให้สินเชื่ออย่างน้อยร้อยละ 70 ของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้น รวมทั้งภาระผูกพันทุกไตรมาส ในจำนวนนี้จะต้องรวมลูกหนี้รายใหญ่ 100 รายแรกและรวมเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพันแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการ ผู้บริหาร และสถาบันการเงินส่วนสินเชื่อที่มีมาตรฐานอยู่แล้วบางประเภทเช่น บัตรเครดิต เช่าซื้อ และสินเชื่อที่อยู่อาศัยอาจสอบทานเป็นกลุ่มรวมกัน โดยใช้วิธีการทางสถิติก็ได้

สถาบันการเงินจะต้องสรุปผลการสอบทานเงินให้สินเชื่อ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดชั้นและการกันเงินสำรองฯ รายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 1 เดือน นับแต่วันสิ้นไตรมาสที่ต้องรายงานตามรูปแบบรายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย อาจประเมินวิธีการและผลของการสอบทานเงินให้สินเชื่อของสถาบันการเงินตามที่กล่าวข้างต้นในการตรวจสอบประจำปี

วันที่ใช้บังคับ : งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541

7. การประเมินมูลค่าหลักประกัน

ให้สถาบันการเงินใช้วิธีการเกี่ยวกับการนับหลักประกันในการจัดชั้นและการกันเงิน
สำรองฯ

7.1 การจัดชั้น ไม่ต้องพิจารณามูลค่าของหลักประกันเป็นเกณฑ์ในการจัดชั้นลูกหนี้

7.2 การกันเงินสำรองฯ สามารถนำมูลค่าของหลักประกันซึ่งได้มีการประเมินราคาตลาด
อย่างเหมาะสมแล้ว มาหักออกจากเงินให้สินเชื่อที่ต่อกันเงินสำรองฯ เฉพาะลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่า
มาตรฐาน ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย และลูกหนี้จัดชั้นสูญ

7.3 มูลค่าของหลักประกัน

หลักประกันที่เป็นเงินสดหรือเงินฝากที่สถาบันการเงินนั้นนำมาหักได้ร้อยละ 100
หลักประกันที่ใกล้เคียงเงินเช่น หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดนำมาหักได้
ไม่เกินร้อยละ 95 ของราคา

หลักประกันที่ได้มีการประเมินราคาทุก 6 เดือน นำมาหักได้ไม่เกินร้อยละ 90 ของ
ราคาตลาด

หลักประกันอื่นนำมาหักได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาตลาด

7.4 วิธีการประเมินมูลค่าหลักประกัน สามารถประเมินโดยสถาบันการเงินหรือผู้ประเมิน
ราคาอิสระภายใต้หลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

วันที่ใช้บังคับ : งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541

กำหนดเวลาในการใช้บังคับ

งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2541	เกณฑ์ลูกหนี้มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงิน เกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้ เกณฑ์การกันเงินสำรองฯ ร้อยละ 20 เกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เกณฑ์การสอบทานเงินให้สินเชื่อ เกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกัน
วันที่ 1 มกราคม 2542	เกณฑ์การระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้
งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2542	เกณฑ์การกันเงินสำรองร้อยละ 40
งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2542	เกณฑ์การกันเงินสำรองร้อยละ 60
วันที่ 1 มกราคม 2543	บันทึกยกเลิกรายการรายได้ดอกเบี้ยค้างชำระ
งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2543	เกณฑ์การกันเงินสำรองร้อยละ 80
งดการบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543	เกณฑ์การกันเงินสำรองร้อยละ 100

ภาคผนวก ค

หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน

ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน

หลักเกณฑ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการเบื้องต้นที่สถาบันการเงินพึงปฏิบัติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยสนับสนุนให้สถาบันการเงินมีการกำหนดนโยบาย วิธีการ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มีการวิเคราะห์และจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบอย่างเพียงพอ และถือปฏิบัติตามมาตรฐานสากลทั้งในด้านวิธีการบัญชี การจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรองที่เกี่ยวข้อง และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2541 เป็นต้นไป

1. วัตถุประสงค์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินเป็นการดำเนินการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา เพื่อให้สถาบันการเงินมีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนสูงสุด หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินกิจการต่อไปทั้งของลูกค้าหนี้และสถาบันการเงิน โดยเฉพาะลูกหนี้ของสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาการชำระหนี้เนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ แต่ยังมีแนวโน้มที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ทั้งนี้สถาบันการเงินจะต้องระมัดระวังให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีลักษณะเป็นการหลีกเลี่ยง การจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรอง หรือหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์การระงับรับรู้อย่างได้

2. ขอบเขตของ “การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา”

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา ในที่นี้ หมายถึง กรณีสถาบันการเงินจะมีความสูญเสียเกิดขึ้นบางส่วน เนื่องจาก

2.1 การยินยอมผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ปกติทั่วไปจะไม่มีการผ่อนปรนเงื่อนไขดังกล่าว ได้แก่ การลดอัตราดอกเบี้ย การลดต้นเงิน หรือการลดดอกเบี้ยที่ค้างชำระ เป็นต้น ไม่ว่าจะมีการขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไปหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้การผ่อนปรนดังกล่าวมีผลทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับชำระหนี้ในอนาคต ต่ำกว่ามูลค่าหนี้ทั้งสิ้นตามบัญชี

2.2 การรับชำระหนี้โดยการรับโอนสินทรัพย์ ตราสารการเงิน หรือรับทุนที่เกิดจากการแปลงหนี้เป็นทุน (Debt-equity Swap) ของลูกหนี้เพื่อชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วน โดยที่ราคายุติธรรม (Fair Value) ของสินทรัพย์ ตราสารการเงินหรือทุนดังกล่าว ต่ำกว่ามูลค่าหนี้ทั้งสิ้นตามบัญชี

การลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ตามภาวะตลาด หรือเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า หรือการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป โดยมีการตกลงให้มีระยะเวลาปลอดหนี้โดยลูกหนี้ยังคงจ่ายชำระดอกเบี้ยในอัตราที่ระบุไว้ในสัญญาเดิม และสถาบันการเงินวิเคราะห์แล้วคาดว่าจะได้รับชำระคืนและดอกเบี้ยคืนครบถ้วนตามสัญญาการให้กู้ยืม จะไม่ถือว่าเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

3. การกำหนดนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

สถาบันการเงินจะต้องดำเนินการ ดังนี้

3.1 นโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินจะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน โดยผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการดังกล่าว

3.2 นโยบายและมาตรการที่กำหนดจะต้องครอบคลุมแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้งกระบวนการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางในการวิเคราะห์และคัดเลือกลูกหนี้ การติดตามดูแล การรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

3.3 สถาบันการเงินจะต้องกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การอนุมัติ การรายงานและการติดตามดูแลที่ชัดเจนและแผนการปฏิบัติงาน (Action Plan) ในขั้นตอนต่างๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ สถาบันการเงินจะต้องจัดตั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เป็นอิสระจากเจ้าหน้าที่สินเชื่อที่ดูแลลูกหนี้รายนั้น เป็นผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรืออาจให้สถาบันการเงินอื่น หรือบุคคลที่สามที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นผู้ทำหน้าที่ก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องได้รับมอบหมายอำนาจในการต่อรองแทนในนามของสถาบันการเงินนั้นด้วย

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ที่สถาบันการเงิน กรรมการ บุคคลที่เกี่ยวข้อง กับ กรรมการ หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้น เข้าข่ายมีความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับผู้มีพฤติกรรมให้บุคคลอื่นถือหุ้นไว้แทนตน ในลักษณะของตัวแทนโดยตรงหรือโดยปริยาย หรือตัวแทนซิด หรือเป็นตัวแทนซึ่งไม่เปิดเผยชื่อ เป็นการสร้างบริษัทเครือข่ายหรือควบคุมหรือผูกขาดการ

บริหารงานของบริษัทจำกัดดังกล่าว ในการประกอบกิจการอื่นทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม จะต้องกำหนดให้สถาบันการเงินอื่นหรือบุคคลที่สามซึ่งไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับใดๆ กับสถาบันการเงินและลูกหนี้ เป็นผู้ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ฐานะและความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ ตลอดจนกระแสเงินสดของลูกหนี้ ทั้งนี้ สถาบันการเงินอื่นหรือบุคคลที่สามจะต้องเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเงินหรือการดำเนินงานหรือเป็นที่ปรึกษาทางการเงินหรือธุรกิจการให้คำปรึกษาทางการเงิน หรือเป็นบริษัทที่ปรึกษาทางการเงิน จากต่างประเทศขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง มีความชำนาญ มีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ

ในกรณีสถาบันการเงินเข้าไปมีความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องเนื่องจากการเข้าไปแก้ไขปัญหานี้ของลูกหนี้ นั้น ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังจากที่หลักเกณฑ์นี้มีผลบังคับใช้ สถาบันการเงินไม่ต้องกำหนดให้มีสถาบันการเงินอื่นหรือบุคคลที่สาม เป็นผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์ฐานะและความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ ตลอดจนกระแสเงินสดของลูกหนี้ ก็ได้

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการจัดทำเอกสารประกอบ

ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดทำเอกสารเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ควรมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ลูกหนี้และเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

(1) สาเหตุที่หนี้มีปัญหาและเหตุผลที่มีการจ่ายชำระดอกเบี้ย และ/หรือต้นเงินล่าช้ากว่ากำหนด

(2) ความรุนแรงของปัญหาและความเสี่ยงทางการเงินของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากงบการเงิน งบกระแสเงินสด และการประมาณการทางการเงิน รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ทางการตลาด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับฐานะและการดำเนินงานของลูกหนี้

(3) การคาดการณ์เกี่ยวกับการรับชำระหนี้คือเต็มจำนวนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ในกรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และกรณีที่ไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รวมทั้งการจัดทำอัตราส่วนทางการเงินต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงฐานะและการดำเนินงานของลูกหนี้

(4) การประเมินคุณภาพการบริหารของลูกหนี้ โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพขององค์กร ในกรณีที่น่าจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ เช่น การเปลี่ยนโครงสร้างผู้ถือหุ้น กรรมการ

ผู้บริหาร การจัดระบบการบริหารใหม่ การส่งผู้ที่มีประสบการณ์ในแต่ละด้านเข้าไปช่วยบริหารงาน เป็นต้น กรณีลูกหนี้บุคคลธรรมดา ควรจะกำหนดให้มีการเรียกหลักประกันเพิ่มเติมหรือกำหนดให้การค้าประกันจากบุคคลที่เชื่อถือได้เพิ่มเติม

(5) ความครบถ้วนของเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

(6) การประเมินมูลค่าหลักประกัน (ถ้ามี) ตามหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่า หลักประกันของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(7) แนวคิดหรือสมมติฐานเกี่ยวกับการประมาณการกระแสเงินสด ซึ่งควรตั้งอยู่บนความสมเหตุสมผลและความเป็นไปได้

(8) การพิจารณา ข้อสรุป และการอนุมัติเกี่ยวกับเงื่อนไขการผ่อนปรนที่ควรให้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ การลดอัตราดอกเบี้ย การลดเงินต้น การลดดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ค้างชำระและการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับอายุโครงการของลูกหนี้ (Economic Life) หรือระยะเวลาให้บริการของโครงการลูกหนี้ รวมทั้งสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และช่วยทำให้ฐานะการเงินของลูกหนี้ดีขึ้นจนมีความสามารถจ่ายชำระหนี้คืนภายใต้เงื่อนไขที่มีการปรับปรุงใหม่ได้ตลอดไป

(9) จัดทำตารางแสดงการชำระหนี้คืนหลังการปรับปรุงเงื่อนไขการชำระหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถชำระหนี้ของลูกหนี้

(10) รายละเอียดเงื่อนไขทางการเงินต่างๆ เช่น การห้ามจ่ายเงินปันผล การลดทุน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นเดิมรับภาระในส่วนนี้ก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การให้เพิ่มทุน การสงวนสิทธิ สำหรับการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นตามความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้ เป็นต้น

(11) จัดทำเอกสารหลักฐานและสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ครบถ้วนและมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

(12) กรณีมีการให้กู้ยืมเงินเพิ่มเติมภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะต้องระบุวัตถุประสงค์ของการใช้เม็ดเงินใหม่อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องไม่ใช่การนำเม็ดเงินใหม่ที่กู้เพิ่มมาใช้เพื่อชำระหนี้เดิม

4.2 ขั้นตอนการติดตามผลหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

จะต้องจัดให้มีระบบการติดตามลูกหนี้ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพื่อให้แน่ใจว่าลูกหนี้จะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาใหม่ได้ เช่น

(1) กำหนดให้มีการจัดทำรายงานความคืบหน้าเสนอผู้บริหารอย่างน้อยเดือนละครั้ง โดยรายงานนี้จะต้องแสดงถึงพัฒนาการล่าสุด แผนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะได้รับชำระหนี้คืนในที่สุด

(2) กำหนดให้ลูกหนี้จัดส่งงบการเงินและทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินต่างๆ เพื่อติดตามฐานะและการดำเนินงานของลูกหนี้ได้อย่างต่อเนื่องโดยตลอด รวมทั้งกำหนดให้ลูกหนี้ต้องรายงานผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการเงินต่าง ๆ เช่น การห้ามจ่ายเงินปันผล การลดทุน การเพิ่มทุน เป็นต้น

(3) กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ที่ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ตามสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

5. วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

5.1 วิธีปฏิบัติทางบัญชีนี้ ในช่วงแรกให้ถือปฏิบัติสำหรับลูกหนี้ประเภทธุรกิจ (Corporate Loans) ที่มีราคาตามบัญชีรวมดอกเบี้ยค้างรับตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป และนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 เป็นต้นไป ให้ถือปฏิบัติสำหรับลูกหนี้ดังกล่าว ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไปดังนี้

(1) ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาโดยยินยอมผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ให้สถาบันการเงินบันทึกส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการคำนวณราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้คงค้าง ตามลำดับวิธีต่อไปนี้

ก) คำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับตามเงื่อนไขใหม่ในการชำระหนี้ที่เป็นผลมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราส่วนลดที่ระบุอยู่ใน (4)

ข) ให้ใช้ราคาตลาดของลูกหนี้ หากลูกหนี้นั้นมีการซื้อขายในตลาด และสามารถทราบราคาซื้อขายได้ เช่น ราคาประมูลจากองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน เป็นต้น

ค) ให้ใช้ราคายุติธรรมของหลักทรัพย์ที่เป็นประกันซึ่งประเมินขึ้นตามหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในกรณีที่หลักทรัพย์นั้นจะเป็นที่มาของกระแสเงินสดรับจากการชำระหนี้

เมื่อราคาตามบัญชีที่คำนวณได้ต่ำกว่าราคาตามบัญชีเดิมรวมดอกเบี้ยค้างรับของลูกหนี้ค้าง สถาบันการเงินจะต้องบันทึกส่วนสูญเสียทั้งหมดในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดนั้น ในการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นให้สถาบันการเงินคำนึงถึงค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ตั้งไว้แต่เดิมด้วย ทั้งนี้ ยกเว้นลูกหนี้ที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนสิ้นปี พ.ศ. 2543 ให้ถือปฏิบัติตามข้อ 6.2

(2) กรณีสถาบันการเงินรับชำระหนี้โดยการรับโอนสินทรัพย์ トラサราชการเงิน หรือรับทุนของลูกหนี้ที่เกิดจากการแปลงหนี้เป็นทุน ให้สถาบันการเงินตัดจำหน่ายยอดลูกหนี้ให้หมดไป และบันทึกบัญชีสินทรัพย์ที่ได้รับ โอนมาด้วยราคายุติธรรมของสินทรัพย์นั้น ส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นให้บันทึกในงบกำไรขาดทุนทันทีที่มีการรับโอน โดยให้คำนึงถึงค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ตั้งไว้แต่เดิมด้วย

กรณีรับชำระหนี้บางส่วนโดยการรับโอนสินทรัพย์ トラサราชการเงิน หรือรับทุนของลูกหนี้ที่เกิดจากการแปลงหนี้เป็นทุน ก็ให้ปฏิบัติตาม (2) ก่อนแล้วจึงปฏิบัติตาม (1) สำหรับหนี้ส่วนที่เหลือ

(3) ในการประมาณการเกี่ยวกับกระแสเงินสดที่จะได้รับจากปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะต้องดำเนินการ โดยมีสมมติฐานที่สมเหตุสมผลและหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ รวมทั้งจะต้องพิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระแสเงินสดอย่างครบถ้วน เพื่อให้การประเมินกระแสเงินสดในอนาคตใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น

ทั้งนี้ ในการประมาณการกระแสเงินสดข้างต้น ไม่ให้สถาบันการเงินนำกระแสเงินสดที่ยังไม่มีความแน่นอนว่าจะได้รับ ได้แก่ เงินต้นหรือสิทธิในการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย หากกิจการของลูกหนี้ฟื้นตัวขึ้น หรือสิทธิในการแปลงสภาพของหุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นต้น มารวมในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด

(4) อัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ ให้สถาบันการเงินใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Rate) ที่มาจากสัญญาเดิมก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

(ก) ในกรณีอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิมเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัวหรือไม่คงที่ เช่น $MLR+2\%$ ให้สถาบันการเงินใช้อัตราดอกเบี้ยที่อิงกับอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเป็นอัตราส่วนลด อย่างไรก็ตาม หากวิธีการดังกล่าวจะเป็นภาระในการคำนวณส่วนสูญเสียและปรับปรุงเงินสำรองอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยลอยตัวทุกครั้งไป สถาบันการเงินอาจจะใช้อัตราดอกเบี้ยลอยตัว ณ วันที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรือ ณ วันที่หนี้ถูกจัดชั้น เป็นอัตราคงที่เพื่อใช้เป็นอัตราส่วนลดก็ได้ แต่เมื่อเลือกใช้วิธีการใดแล้วจะต้องใช้ตลอดไปโดยสม่ำเสมอกับลูกหนี้ที่ลักษณะเดียวกัน

(ข) ในกรณีที่สถาบันการเงินให้กู้ยืมระยะสั้น โดยไม่สอดคล้องกับโครงสร้างธุรกิจของลูกหนี้ สถาบันการเงินควรปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างของธุรกิจลูกหนี้ และอาจใช้อัตราดอกเบี้ยระยะยาวแทนอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นตามสัญญากู้ยืมเดิม เป็นอัตราที่ใช้คิดส่วนลดก็ได้ แต่เมื่อเลือกใช้วิธีการใดแล้วจะต้องใช้ตลอดไปโดยสม่ำเสมอกับลูกหนี้ที่มีลักษณะเดียวกัน ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยระยะยาวนั้นควรเหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และเป็นอัตราที่สถาบันการเงินนั้นได้ให้แก่ลูกหนี้อื่นที่กู้ยืมระยะยาว ณ วันที่ให้กู้ยืมด้วย โดยจะต้องมีหลักฐานเอกสารอ้างอิงที่มาของอัตรานั้นด้วย

(5) สถาบันการเงินจะต้องประเมินคุณภาพหนี้ของลูกหนี้อย่างน้อยทุกไตรมาสหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หากสถาบันการเงินพบว่า จำนวนและวันถึงกำหนดของกระแสเงินสดรวมทั้งอัตราดอกเบี้ยในกรณีที่เป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัวได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ หรือราคาตลาดของลูกหนี้หรือราคายุติธรรมของหลักทรัพย์ที่เป็นประกันแตกต่างกันไปอย่างมีนัยสำคัญจากที่บันทึกไว้เดิม ให้สถาบันการเงินประเมินราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้ โดยใช้หลักการตามที่กล่าวมาแล้วใน (1) - (4) การปรับปรุงราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้ โดยใช้สถาบันการเงินปรับปรุงกับบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงนี้ต้องไม่ทำให้ราคาตามบัญชีที่บันทึกไว้เดิมหรือเงินลงทุนในลูกหนี้ (จำนวนที่สถาบันการเงินจ่ายเพื่อให้ได้ลูกหนี้มาครอง กรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ซื้อมา) เพิ่มสูงขึ้น

เพื่อให้สถาบันการเงินมีระยะเวลาปรับตัว ในช่วงแรกของการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนสิ้นปี พ.ศ. 2543 นี้ สถาบันการเงินอาจใช้ราคายุติธรรมของหลักประกันเพื่อคำนวณส่วนสูญเสียหายแทนการใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับก็ได้

5.2 สำหรับลูกหนี้ที่มีราคาตามบัญชีต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในข้อ 5.1 วรรคแรกสถาบันการเงินอาจถือปฏิบัติตามวิธีการอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 5.1 ได้แต่จะต้องระบุวิธีการนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วย

5.3 ลูกหนี้ประเภทอุปโภคบริโภคที่มีปัญหาที่ได้รับปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เช่น ลูกหนี้บัตรเครดิต ลูกหนี้เช่าซื้อ และลูกหนี้สินเชื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น สถาบันการเงินอาจประเมินส่วนสูญเสียหายเป็นกลุ่มรวมกัน โดยใช้วิธีสถิติ หรืออาจถือปฏิบัติตามวิธีกล่าวในข้อ 5.1 ก็ได้

6. การจัดชั้น การเปลี่ยนสถานะการจัดชั้นและการกันเงินสำรอง

6.1 เมื่อได้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว สถาบันการเงินจะต้องปฏิบัติดังนี้

(1) รับรู้รายได้ตามเกณฑ์เงินสด (ทั้งรายได้ดอกเบี้ยและรายได้อื่นทุกประเภทที่จะได้รับในอนาคต)

(2) เปลี่ยนสถานะการจัดชั้นของลูกหนี้

ในกรณีลูกหนี้ที่ถูกจัดชั้นเป็นสงสัยจะสูญ หรือสูญ ให้จัดชั้นเป็นต่ำกว่ามาตรฐาน ส่วนลูกหนี้ที่ถูกจัดชั้นเป็นต่ำกว่ามาตรฐาน หรือ กล่าวถึงเป็นพิเศษ ให้คงการจัดชั้นเช่นเดิมต่อไป

(3) เมื่อลูกหนี้ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการชำระเงินตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 เดือน หรือ 3 งวดการชำระเงินแล้วแต่ระยะเวลาโดยจะนานกว่า สถาบันการเงินจึงจะสามารถบันทึกบัญชีรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สิทธิได้ใหม่และเปลี่ยนเป็นลูกหนี้จัดชั้นปกติได้

(4) ในกรณีที่สถาบันการเงินให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินเพื่อการฟื้นฟูกิจการ หากเงินให้สินเชื่อใหม่นี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามหนังสือที่ ธปท.ง.(ว) 1399/2541 และ 1400/2541 ลงวันที่ 16 เมษายน 2541 เรื่องการใช้กู้ยืมจำนวนใหม่แก่ลูกหนี้ที่จัดชั้นแล้ว สถาบันการเงินไม่ต้องจัดชั้นเงินให้สินเชื่อส่วนนั้น

6.2 การกันเงินสำรองสำหรับส่วนสูญเสียดังกล่าวจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

(1) การกันเงินสำรองสำหรับส่วนสูญเสียดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สามารถทยอยกันสำรองได้ เฉพาะสำหรับลูกหนี้ที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนสิ้นปี พ.ศ. 2543 เท่านั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การกันสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้น ดังนี้

- ภายในวันงวดการบัญชีครั้งหลังของปี พ.ศ. 2541 ให้กันเงินสำรองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรอง
- ภายในวันงวดการบัญชีครั้งแรกของปี พ.ศ. 2542 ให้กันเงินสำรองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรอง
- ภายในวันงวดการบัญชีครั้งหลังของปี พ.ศ. 2542 ให้กันเงินสำรองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรอง
- ภายในวันงวดการบัญชีครั้งหลังของปี พ.ศ. 2541 ให้กันเงินสำรองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรอง

- ภายในวันงดการบัญชีครั้งหลังของปี พ.ศ. 2543 ให้กันเงินสำรองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนเงินที่ต้องกันสำรอง
- ภายในวันงดการบัญชีครั้งหลังของปี พ.ศ. 2543 ให้กันเงินสำรองให้ครบถ้วน

(2) หากระยะเวลาของสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สั้นกว่าระยะเวลาของการทยอยกันเงินสำรองข้างต้น สถาบันการเงินจะสามารถทยอยกันสำรองได้ไม่เกิดระยะเวลาที่เหลือของสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

(3) ในระหว่างช่วงการติดตามผลการปฏิบัติตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนเปลี่ยนสถานะหนี้ปกติ สถาบันการเงินจะต้องกันเงินสำรองอย่างต่ำตามเกณฑ์การจัดชั้นของธนาคารแห่งประเทศไทย เว้นแต่กรณีที่เงินสำรองสำหรับส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่ต้องกันสำรองตามเกณฑ์การจัดชั้นของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว และสถาบันการเงินจะต้องกันเงินสำรองสำหรับส่วนสูญเสียให้ครบถ้วนภายหลังจากการเปลี่ยนสถานะเป็นหนี้ปกติแล้วด้วย

(4) ในกรณีที่สถาบันการเงินได้กันเงินสำรองของเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้นไว้แล้วมากกว่าจำนวนที่ต้องทยอยกันเงินสำรองในแต่ละงวด สถาบันการเงินจะต้องคงจำนวนเงินกันสำรองดังกล่าวไว้ในบัญชีต่อไปจนกว่าจะกันเงินสำรองได้ครบถ้วนแล้ว หรือจะไม่สามารถยกเลิกรายการเงินที่กันสำรองไว้แล้วกลับมาเป็นรายได้ จนกว่าสถาบันการเงินสามารถกันเงินสำรองได้ครบถ้วนเต็มร้อยละ 100 ของเงินสำรองของลูกหนี้และสินทรัพย์จัดชั้นทุกประเภทที่ต้องกันทั้งสิ้นแล้ว

6.3 ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการชำระใหม่ ให้รับระยะเวลาค้างชำระรวมกับระยะเวลาการค้างชำระก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แล้วจะชั้นตามหลักเกณฑ์จากจัดชั้นของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามระยะเวลาค้างชำระที่กำหนด เช่น ถ้าค้างชำระรวมกันเกิน 3 เดือน จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นต้น และกันเงินสำรองตามระดับการจัดชั้นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากคุณภาพหนี้ของลูกหนี้เสื่อมลงกว่าเดิมก่อนที่จะมีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะต้องจัดชั้นในระดับที่ต่ำกว่าเดิมหรือสอดคล้องกับระดับการจัดชั้นที่แท้จริงด้วย

7. การสั่งการของผู้ตรวจสอบ

ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้รายใด อาจมีเจตนาเพื่อชะลอปัญหาการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง หรือหลีกเลี่ยงการระงับรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ รวมทั้งมิได้มีการจัดทำเอกสารและการวิเคราะห์ฐานะและความสามารถในการชำระหนี้อย่างถูกต้อง หรือเป็นที่สังเกตเห็นได้โดยชัดเจนว่าลูกหนี้จะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ หรือมีการดำเนินการใด ๆ ที่ไม่ได้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดขึ้น ผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาสั่งการให้สถาบันการเงินเปลี่ยนสถานะการจัดชั้นของลูกหนี้รายนั้นและให้กันสำรองให้เพียงพอ หรือสั่งให้ระงับการรับรู้รายได้ รวมทั้งให้ยกเลิกการบันทึกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกบัญชีไปแล้วด้วยก็ได้

ภาคผนวก ง

หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ของสถาบันการเงิน
ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินจะต้องกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการประเมินมูลค่าสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกันการให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อ รวมตลอดถึงการทบทวนมูลค่าของหลักประกันดังกล่าวไว้เป็นลายลักษณ์อักษร นโยบายและวิธีปฏิบัติดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน และแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ

1. วัตถุประสงค์

หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันนี้ใช้สำหรับ

1.1 การประเมินมูลค่าหลักประกันสำหรับลูกหนี้ที่จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัยและสูญ เพื่อ นำมูลค่าของหลักประกันมาใช้ในการคำนวณเงินสำรองสำหรับส่วนสูญเสียดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากลูกหนี้ที่จัดชั้นดังกล่าว (ค่าเผื่อสงสัยจะสูญ) และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2541 เป็นต้นไป

1.2 การคำนวณส่วนสูญเสียดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา หากสถาบันการเงินเลือกใช้การคำนวณราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้ โดยใช้ราคายุติธรรม (มูลค่าตลาด) ของสินทรัพย์ที่เป็นประกัน และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2541 เป็นต้นไป

2. คำนิยาม

ในหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันฉบับนี้ มีคำนิยามที่ใช้เฉพาะดังนี้

“การประเมินมูลค่า” หมายถึง การแสดงความเห็นเกี่ยวกับมูลค่าตลาดของสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการประเมินที่เหมาะสมเพื่อประมาณการราคาของสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกันที่ควรจะสามารถซื้อขายได้ในตลาด โดยเปิดเผยและได้พิจารณาถึงลักษณะของสินทรัพย์และสถานะตลาดแล้ว ทั้งนี้ การประเมินมูลค่าจะต้องจัดทำเป็นรายงานที่เป็นลักษณะอักษร

“การประเมินราคา” หมายถึง การประเมินมูลค่าที่กระทำโดยผู้ประเมินราคาอิสระ

“การตีราคา” หมายถึง การประเมินมูลค่าที่สถาบันการเงินอาจเลือกใช้ผู้ประเมินราคาอิสระ หรือผู้ประเมินราคาภายในของสถาบันการเงินก็ได้

“มูลค่าตลาด” หมายถึง มูลค่าเป็นตัวเงินซึ่งประมาณว่า เป็นราคาของสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกันที่สามารถใช้ตกลงซื้อขายกันได้ระหว่างผู้เต็มใจขายกับผู้เต็มใจซื้อ ณ วันที่ทำการประเมินราคา หรือทำการตีราคา ภายใต้การซื้อขายปกติที่ผู้ซื้อผู้ขาย ไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวเนื่องกันโดยได้มีการเสนอขายสินทรัพย์ในระยะเวลาพอสมควร และโดยที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงใจซื้อขายด้วยความรอบรู้อย่างรอบคอบและปราศจากภาวะกดดัน ทั้งนี้ ให้ถือได้ว่าสามารถโอนสิทธิครอบครองตามกฎหมายโดยสมบูรณ์ในสินทรัพย์ได้ มูลค่าตลาดโดยทั่วไปจะไม่คำนึงถึงต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการซื้อ หรือค่าธรรมเนียม หรือภาษีใด ๆ

“ผู้ประเมินราคาอิสระ” หมายถึง

(1) นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจให้บริการประเมินราคาสินทรัพย์ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินนั้น และเป็นผู้ประเมินราคาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้เป็นผู้ประเมินราคาเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณะ และไม่เป็นผู้ที่เคยถูกธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศยกเลิกรายชื่อที่ธนาคารเห็นชอบให้เป็นผู้ชำนาญการประเมินราคาทรัพย์สินของสถาบันการเงิน

(2) ผู้ประเมินราคาที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3. เกณฑ์การเลือกใช้การประเมินราคาหรือการตีราคา

3.1 ให้สถาบันการเงินทำการประเมินราคาหลักประกัน โดยถือเกณฑ์ตามขนาดของราคาหลักบัญชีของลูกหนี้ ดังนี้

(1) ระหว่างปี 2541-2543 ราคาตามบัญชีของลูกหนี้สูงกว่า 25 ล้านบาท สำหรับสถาบันการเงินที่มีเงินกองทุนน้อยกว่า 8,000 ล้านบาท และราคาตามบัญชีของลูกหนี้สูงกว่า 50 ล้านบาท สำหรับสถาบันการเงินที่มีเงินกองทุนตั้งแต่ 8,000 ล้านบาทขึ้นไป

(2) ระหว่างปี 2544 ราคาตามบัญชีของลูกหนี้สูงกว่า 10 ล้านบาท สำหรับสถาบันการเงินที่มีเงินกองทุนน้อยกว่า 8,000 ล้านบาท และราคาตามบัญชีของลูกหนี้สูงกว่า 20 ล้านบาท สำหรับสถาบันการเงินที่มีเงินกองทุนตั้งแต่ 8,000 ล้านบาทขึ้นไป

3.2 ให้สถาบันการเงินทำการตีราคาหลักประกันสำหรับราคาตามบัญชีของลูกหนี้ นอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ 3.1

4. มาตรฐานการประเมินราคาและการตีราคา

ในการประเมินราคาและการตีราคาจะต้องเลือกถือปฏิบัติดังนี้

(1) จะต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในวงการวิชาชีพการประเมินราคาสินทรัพย์ ซึ่งในปัจจุบันสามารถใช้มาตรฐานจรรยาบรรณ และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย หรือสมาคมนักประเมินราคาอิสระไทย เป็นมาตรฐานอ้างอิงขั้นต่ำได้

(2) ในการตีราคา หากใช้ผู้ประเมินราคาภายในของสถาบันการเงิน นอกจากต้องถือปฏิบัติตามข้อ 4 (1) แล้ว จะต้องถือปฏิบัติตามแนวทางการประเมินราคาหลักประกันของสถาบันการเงินของสมาคมธนาคารไทย และสมาคมบริษัทเงินทุน ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(3) รายงานการประเมินราคาและการตีราคาต้องมีข้อมูล และการวิเคราะห์ที่เพียงพอต่อการตัดสินใจกำหนดราคา

5. แนวทางการประเมินราคาและการตีราคา

5.1 สถาบันการเงินจะต้องทำการประเมินราคาหรือทำการตีราคาหลักประกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5.2 หลักเกณฑ์การประเมินราคา และการตีราคาสำหรับหลักประกันแต่ละประเภทมีดังนี้

(1) หลักประกันที่เป็นเงินสดหรือเงินฝากที่สถาบันการเงินผู้ให้กู้ยืม ไม่ต้องทำการประเมินราคาหรือตีราคา

(2) หลักประกันที่ใกล้เคียงเงินสด ได้แก่ หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดทั้งหลักทรัพย์ประเภทหุ้นและหลักทรัพย์ประเภทหนี้ ไม่ต้องทำการประเมินราคาตามข้อ 3.1 แต่ให้ทำการตีราคาด้วยราคาตลาด คือ ราคาเปิดครั้งสุดท้ายของหลักทรัพย์ประเภทนั้น ๆ ที่มีการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์

(3) หลักทรัพย์นอกจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือนอกศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ให้ทำการประเมินราคาหรือทำการตีราคาแล้วแต่ขนาดของราคาตามบัญชีของลูกหนี้ที่กล่าวใน

ข้อ 3. เพื่อให้ได้มูลค่าตลาดตามคำนิยามของมูลค่าตลาดที่กล่าวในข้อ 2 หากไม่สามารถหามูลค่าตลาดได้ ให้ถือตามมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (Net worth) ของกิจการที่เป็นผู้ออกหลักทรัพย์นั้น

(4) หลักประกันที่เป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ ให้ใช้วิธีคิดจากต้นทุน (Cost approach) หรือวิธีการเปรียบเทียบราคาตลาด (Direct sales comparison approach) หรือวิธีพิจารณาจากรายได้ (Income approach)

(5) หลักประกันที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัย ให้ใช้วิธีการเปรียบเทียบราคาตลาด (Direct sales comparison approach)

(6) หลักประกันอื่นนอกจากที่กล่าวในข้อ (1) - (5) ให้ทำการประเมินราคาหรือทำการตีราคา โดยยึดหลักปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย หรือสมาคมนักประเมินราคาอิสระไทย หรือตามแนวทางการประเมินราคาหลักประกันของสถาบันการเงินของสมาคมธนาคารไทยและสมาคมบริษัทเงินทุนตามที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

6. มูลค่าของหลักประกันที่ใช้ในการคำนวณเงินสำรองสำหรับลูกหนี้ที่จัดชั้น

ในการคำนวณเงินสำรองสำหรับลูกหนี้ที่จัดต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย และสูญ (ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ) สถาบันการเงินสามารถนำมูลค่าของหลักประกันมาหักออกจากยอดคงค้างของลูกหนี้ที่จัดชั้นดังกล่าว ก่อนจะนำยอดคงค้างที่เหลือไปคำนวณเงินสำรองฯ ตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดได้ ดังนี้

(1) หลักประกันที่เป็นเงินสด หรือเงินฝากที่สถาบันการเงินนั้นให้นำมาหักได้ร้อยละ 100

(2) หลักประกันที่ใกล้เคียงเงินสดตามที่กล่าวในข้อ 5.2 (2)ให้นำมาหักได้ไม่เกินร้อยละ 95 ของราคาตลาด

(3) หลักประกันที่กล่าวในข้อ 5.2 (3) (5) และ (6) ถ้ามีการประเมินราคาหรือมีการตีราคาทุก 6 เดือนให้นำมาหักได้ไม่เกินร้อยละ 90 ของมูลค่าที่ได้จากการประเมินราคาหรือการตีราคานั้น หากมีการประเมินราคาหรือมีการตีราคาครั้งหลังสุดไ้เวลานานกว่า 6 เดือนให้นำมาหักได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของมูลค่าที่ได้จากการประเมินราคาหรือการตีราคานั้น

ทั้งนี้ มูลค่าของหลักประกันที่นำมาหักได้ในทุกข้อที่กล่าวข้างต้น จะต้องไม่สูงเกินกว่ามูลค่าที่ได้มีการจดจำนำ จำนอง หรือมูลค่าที่สถาบันการเงินมีบุริมสิทธิเหนือหลักประกันนั้น

7. ความเป็นอิสระของผู้ประเมินราคา

7.1 การตีราคาโดยใช้ผู้ประเมินราคาภายในของสถาบันการเงิน ผู้ประเมินราคาดังกล่าวจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ การลงประกัน และการเรียกชำระหนี้ รวมทั้งจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับลูกหนี้และหลักประกันนั้น

7.2 ในการประเมินราคาและในการตีราคาโดยผู้ประเมินราคาอิสระ ผู้ประเมินราคาดังกล่าวจะต้องมีการทำสัญญาจ้างงานกับสถาบันการเงินโดยตรง และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับสถาบันการเงิน ลูกหนี้ และหลักประกัน

7.3 สถาบันการเงินจะต้องจัดให้มีคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คน เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาและอนุมัติผู้ประเมินราคาอิสระ รวมทั้งพิจารณาและอนุมัติผลการประเมินราคา หรือผลการตีราคา ทั้งที่กระทำโดยผู้ประเมินราคาอิสระและผู้ประเมินราคาภายใน ทั้งนี้ กรรมการทุกคนจะต้องให้ความเห็นของตนเป็นลายลักษณ์อักษรประกอบการพิจารณาและอนุมัติดังกล่าวด้วย

8. การตรวจสอบของผู้ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย

ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า การประเมินราคาหรือการตีราคาของสถาบันการเงิน มิได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น หรือมิได้มีการวิเคราะห์ หรือขาดข้อมูล หรือขาดเอกสารหลักฐานสนับสนุนอย่างเพียงพอ ก็อาจพิจารณาสั่งการให้สถาบันการเงินปรับลดมูลค่าตลาดลงตามความเหมาะสมได้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายดำรง ม่วงเหลี่ยม
วันเดือน ปี เกิด	5 กรกฎาคม 2496
ที่อยู่	84/7 หมู่ 2 ถ.เกาะกลาง ต. หอนงหอย อ. เมือง เชียงใหม่ 50000 โทร(053) 817130, 01-9505768
ประวัติการศึกษา	-ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2519 -ศึกษาคณะระดับปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	-ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) สาขาเม่อาย เชียงใหม่ พ.ศ. 2536-37 -ผู้จัดการบริษัทเงินทุนเอกชนกิจ จำกัด (มหาชน) สำนักอำนวยการสินเชื่อ เมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2538-40 -ผู้จัดการพิเศษองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน(ปรส.) เชียงราย พ.ศ. 2541 -ผู้จัดการฝ่ายตลาดเขต 2 ภาคเหนือ บริษัทเด็กชิน(ประเทศไทย) จำกัด (ปัจจุบัน)